TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2017. gada 26. jūlijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patvēruma politika – Direktīva 2013/32/ES – 12., 14., 31. un 46. pants – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 47. pants – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā – Prasība par lēmumu, ar kuru ir noraidīts starptautiskās aizsardzības pieteikums – Tiesas iespēja pieņemt nolēmumu, neuzklausot pieteikuma iesniedzēju

Lieta C-348/16

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunale di Milano* (Milānas tiesa, Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2016. gada 14. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2016. gada 22. jūnijā, tiesvedībā

Moussa Sacko

pret

Commissione Territoriale per il riconoscimento della protezione internazionale di Milano.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs M. Ilešičs [*M. Ilešič*], tiesneši A. Prehala [*A. Prechal*] (referente), A. Ross [*A. Rosas*] K. Toadere [*C. Toader*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerāladvokāts M. Kamposs Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *M. Sacko* vārdā – *S. Santilli*, *avvocato*,

– Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *L. D'Ascia*, *avvocato dello Stato*,

– Beļģijas valdības vārdā – *C. Pochet* un *M. Jacobs*, pārstāves,

– Čehijas valdības vārdā – *J. Vláčil* un *M. Smolek*, pārstāvji,

– Francijas valdības vārdā – *D. Colas* un *E. Armoët*, pārstāvji,

– Ungārijas valdības vārdā – *M. Tátrai*, kā arī *M. Z. Fehér* un *G. Koós*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

– Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna*, pārstāvis,

– Eiropas Komisijas vārdā – *M. Condou-Durande* un *C. Cattabriga*, pārstāves,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2017. gada 6. aprīļa tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīvas 2013/32/ES par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.) 12, 14, 31. un 46. pantu.

2 Šis lūgums ir iesniegts Mali pilsoņa *Moussa Sacko* prasībā pret *Commissione Territoriale per il riconoscimento della protezione internazionale di Milano* (Milānas Teritoriālā starptautiskās aizsardzības atzīšanas komisija, turpmāk tekstā – "teritoriālā komisija") par to, ka tā noraidīja *M. Sacko* starptautiskās aizsardzības pieteikumu Direktīvas 2013/32 2. panta b) punkta nozīmē.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Direktīvā 2013/32 ir noteiktas kopējās procedūras starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 13. decembra Direktīvu 2011/95/ES par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.).

4 Direktīvas 2013/32 preambulas 18. un 20. apsvērumā ir noteikts:

"18) Tas ir gan dalībvalstu, gan starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju interesēs, lai lēmumi par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem tiktu pieņemti cik drīz vien iespējams, neskarot pieteikumu atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu.

[..]

20) Precīzi noteiktos gadījumos, kad pieteikums, iespējams, ir nepamatots vai kad pastāv nopietnas bažas par valsts drošību vai sabiedrisko kārtību, dalībvalstīm vajadzētu spēt paātrināt izskatīšanas procedūru – jo īpaši nosakot īsākus, bet saprātīgus termiņus dažiem procedūras posmiem –, neskarot atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu un šajā direktīvā paredzēto principu un garantiju efektīvu pieejamību pieteikuma iesniedzējam."

5 Šīs direktīvas 2. pants "Definīcijas" ir formulēts šādi:

"Šajā direktīvā:

[..]

c) "pieteikuma iesniedzējs" ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezpavalstnieks, kas sagatavojis starptautiskās aizsardzības pieteikumu, par kuru vēl nav pieņemts galīgais lēmums;

[..]

f) “atbildīgā iestāde” ir jebkura ar tieslietām saistīta vai administratīva struktūra dalībvalstī, kas atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu un kas ir kompetenta, lai šādos gadījumos pieņemtu lēmumus pirmajā instancē;

[..].”

6 Šīs direktīvas 12. pantā “Garantijas pieteikuma iesniedzējiem” – kurš ietilpst tās II nodaļā “Pamatprincipi un garantijas” – ir noteikts:

“1. Ņemot vērā procedūras, kas paredzētas III nodaļā, dalībvalstis nodrošina, ka visiem pieteikuma iesniedzējiem tiek sniegtas šādas garantijas:

[..]

b) iesniedzot savu lietu kompetentajām iestādēm, viņi saņem tulka pakalpojumus, kad vien tas nepieciešams. Dalībvalstis uzskata par vajadzīgu sniegt minētos pakalpojumus vismaz tādā gadījumā, ja pieteikuma iesniedzēju paredzēts intervēt, kā tas minēts 14. līdz 17. pantā un 34. pantā, un atbilstīga saziņa nevar tikt nodrošināta bez šādiem pakalpojumiem. Tādā gadījumā un citos gadījumos, kad kompetentās iestādes izsauc pieteikuma iesniedzēju, minētie pakalpojumi tiek apmaksāti no valsts līdzekļiem;

c) viņiem neliedz iespēju sazināties ar *UNHCR* vai ar jebkuru citu organizāciju, kas saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem sniedz juridiskus padomus vai citas konsultācijas pieteikuma iesniedzējiem;

d) viņiem un attiecīgā gadījumā viņu juridiskajiem konsultantiem vai citiem padomdevējiem saskaņā ar 23. panta 1. punktu ir piekļuve informācijai, kas minēta 10. panta 3. punkta b) apakšpunktā, un informācijai, kuru sniedz 10. panta 3. punkta d) apakšpunktā minētie eksperti, ja atbildīgā iestāde ir ņēmusi vērā minēto informāciju, lai pieņemtu lēmumu par viņu pieteikumu;

e) viņiem savlaicīgi paziņo, kāds ir atbildīgās iestādes lēmums par viņu pieteikumu. Ja juridiskais konsultants vai cits padomdevējs juridiski pārstāv pieteikuma iesniedzēju, dalībvalsts var izvēlēties paziņot par lēmumu viņam, nevis pieteikuma iesniedzējam;

[..]

2. Attiecībā uz procedūrām, kas paredzētas V nodaļā, dalībvalstis nodrošina, ka visi pieteikuma iesniedzēji saņem garantijas, kas ir līdzvērtīgas tām, kuras minētas 1. punkta b) līdz e) apakšpunktā.”

7 Šīs pašas direktīvas 14. panta “Personiskā intervija” 1. punktā ir noteikts:

“Pirms atbildīgā iestāde pieņem lēmumu, pieteikuma iesniedzējam dod iespēju tikt personiski intervētam par viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu, ko veic persona, kura saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir kompetenta veikt šādu interviju. Personiskās intervijas par starptautiskās aizsardzības pieteikuma būtību veic atbildīgās iestādes darbinieki. Šī daļa neskar 42. panta 2. punkta b) apakšpunktu.”

8 Saskaņā ar Direktīvas 2013/32 17. pantu “Personiskās intervijas ierakstīšana un ziņojums par to”:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka par katru personisko interviju tiek sagatavots vai nu visaptverošs un ar faktiem pamatots ziņojums, kurā ietilpst visi būtiskie elementi, vai protokols.

2. Dalībvalstis var nodrošināt personiskās intervijas audio vai audiovizuālo ierakstīšanu. Ja tiek veikta šāda ierakstīšana, dalībvalstis nodrošina, ka ieraksts vai tā protokols ir pieejams saistībā ar pieteikuma iesniedzēja lietu.

[..]"

9 Šīs direktīvas 31. pantā "Izskatīšanas procedūra", ar kuru sākas III nodaļa "Pirmās instances procedūras", ir noteikts:

"1. Dalībvalstis apstrādā starptautiskās aizsardzības pieteikumus izskatīšanas procedūrā saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas izklāstītas II nodaļā.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka izskatīšanas procedūra tiek pabeigta, cik ātri vien iespējams, neskarot atbilstīgu un pilnīgu izvērtēšanu.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka izskatīšanas procedūra tiek pabeigta sešos mēnešos pēc pieteikuma iesniegšanas.

[..]

8. Dalībvalstis var paredzēt, ka izvērtēšanas procedūra saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas minētas II nodaļā, tiek paātrināta un/vai veikta pie robežas vai tranzīta zonās saskaņā ar 43. pantu, ja:

a) pieteikuma iesniedzējs, iesniedzot savu pieteikumu un izklāstot faktus, ir norādījis tikai tos jautājumus, kas nav svarīgi izvērtēšanā par to, vai viņu var kvalificēt kā bēgli vai kā personu, kas ir tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību saskaņā ar Direktīvu [2011/95]; vai

b) pieteikuma iesniedzējs ir no drošas izcelsmes valsts šīs direktīvas nozīmē; vai

c) pieteikuma iesniedzējs ir maldinājis iestādes, iesniedzot nepatiesu informāciju vai dokumentus vai neiesniedzot atbilstīgu informāciju vai dokumentus saistībā ar savu identitāti un/vai valstspiederību, kas varētu negatīvi ietekmēt lēmumu; vai

d) pastāv iespējamība, ka pieteikuma iesniedzējs ļaunprātīgi ir iznīcinājis vai izmetis personu apliecinošu dokumentu vai ceļošanas dokumentu, kas būtu palīdzējis noteikt viņa identitāti vai valstspiederību; vai

e) pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis nepārprotami nekonsekventu un pretrunīgu, nepārprotami nepatiesu vai acīmredzami neticamu informāciju, kas ir pretrunā pietiekami pārbaudītai izcelsmes valsts informācijai, tādējādi padarot viņa prasību nepārliecinošu saistībā ar to, vai viņš ir kvalificējams kā alternatīvās aizsardzības saņēmējs saskaņā ar Direktīvu [2011/95]; vai

f) pieteikuma iesniedzējs ir iesniedzis turpmāku starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas nav nepieņemams saskaņā ar 40. panta 5. punktu; vai

g) pieteikuma iesniedzējs iesniedz pieteikumu galvenokārt tāpēc, lai kavētu vai izjauktu agrāka vai nenovēršama lēmuma spēkā stāšanos, kā rezultātā tiktu īstenota viņa pārvietošana; vai

h) pieteikuma iesniedzējs nelikumīgi ieceļojis dalībvalsts teritorijā vai nelikumīgi paildzinājis savu uzturēšanos un bez vērā ņemama iemesla nav sevi stādījis priekšā iestādēm vai nav sagatavojis starptautiskās aizsardzības pieteikumu cik ātri vien iespējams, ņemot vērā viņa ieceļošanas apstākļus; vai

i) pieteikuma iesniedzējs atsakās izpildīt pienākumu nodot savu pirkstu nospiedumus [..]; vai

j) pieteikuma iesniedzēju nopietnu iemeslu dēļ var uzskatīt par draudu dalībvalsts valsts drošībai vai sabiedriskajai kārtībai, vai pieteikuma iesniedzējs ir bijis izraidīts sabiedriskās drošības vai kārtības iemeslu dēļ saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

[..]"

10 Direktīvas 2013/32 32. panta 2. punktā ir noteikts:

"Nepamatotu pieteikumu gadījumos, uz kuriem attiecas jebkurš no apstākļiem, kas minēts 31. panta 8. punktā, dalībvalstis var arī uzskatīt pieteikumu par acīmredzami nepamatotu, ja tas ir noteikts kā tāds valsts tiesību aktos."

11 Šīs direktīvas 46. pantā "Tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību", kurš ir tās V nodaļas "Pārsūdzības procedūras" vienīgais pants, ir noteikts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā saistībā ar:

a) pieņemto lēmumu par to starptautiskās aizsardzības pieteikumu, tostarp lēmumu:
   i) uzskatīt pieteikumu par nepamatotu attiecībā uz bēgļa un/vai alternatīvās aizsardzības statusu;
   ii) uzskatīt pieteikumu par nepieņemamu saskaņā ar 33. panta 2. punktu;
   iii) kas pieņemts pie dalībvalsts robežas vai tranzīta zonās, kā izklāstīts 43. panta 1. punktā;
   iv) neveikt izvērtēšanu saskaņā ar 39. pantu;

b) atteikumu atsākt pieteikuma izvērtēšanu pēc tās pārtraukšanas saskaņā ar 27. un 28. pantu;

c) lēmumu atņemt starptautisko aizsardzību saskaņā ar 45. pantu.

[..]

3. Lai izpildītu 1. punkta prasības, dalībvalstis nodrošina, ka ar efektīvu tiesisko aizsardzību ir nodrošināta faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīga un *ex nunc* pārbaude, tostarp attiecīgā gadījumā pārbaude par starptautiskās aizsardzības nepieciešamību saskaņā ar Direktīvu [2011/95], vismaz attiecībā uz pārsūdzības procedūrām pirmās instances tiesā.

[..]"

Itālijas tiesības

12 No lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka Itālijas valsts tiesībās starptautiskās aizsardzības jomā ir paredzēts administratīvs posms, kura ietvaros ekspertu kolēģija izskata pieteikumus, uzklausot pieteikuma iesniedzēju, un lietas izskatīšanas tiesā posms, kad neapmierinātais pieteikuma iesniedzējs var apstrīdēt administratīvās iestādes negatīvo lēmumu.

13 Iesniedzējtiesa uzskata, ka lietas izskatīšanas tiesā posmā tiesa var noraidīt vai apmierināt prasību, obligāti neuzklausot prasītāju, ja viņu jau ir uzklausījusi pārbaudes procedūras veikšanai kompetentā administratīvā iestāde. Šis risinājums ir izmantojams it īpaši acīmredzami nepamatotu pieteikumu gadījumā.

14 Šī valsts tiesību normu interpretācija saskaņā ar iesniedzējtiesas minēto ir balstīta it īpaši uz 19. pantu 2011. gada 1. septembra *decreto legislativo n. 150 – Disposizioni complementari al codice di procedura civile in materia di riduzione e semplificazione dei procedimenti civili di cognizione, ai sensi dell'articolo 54 della legge 18 giugno 2009, n. 69* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 150 par Civilprocesa kodeksu

papildinošiem noteikumiem jautājumā par civilprocesa saīsināšanu un vienkāršošanu 2009. gada 18. jūnija likuma Nr. 69 54. panta izpratnē, 2011. gada 21. septembra *GURI* Nr. 220), kas grozīts ar 2015. gada 18. augusta *decreto legislativo n. 142 – Attuazione della direttiva 2013/33/UE recante norme relative all'accoglienza dei richiedenti protezione internazionale, nonché della direttiva 2013/32/UE, recante procedure comuni ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di protezione internazionale* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 142 par Direktīvas 2013/33/ES, ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai, un Direktīvas 2013/32/ES par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai transponēšanu, 2015. gada 15. septembra *GURI* Nr. 214) (turpmāk tekstā – "Leģislatīvais dekrēts Nr. 150/2011").

15 Leģislatīvā dekrēta Nr. 150/2011 19. panta 9. punktā ir noteikts:

"Sešu mēnešu laikā no prasības iesniegšanas tiesa, pamatojoties uz pierādījumiem, kādi pastāv lēmuma pieņemšanas brīdī, ar rīkojumu nolemj noraidīt prasību vai arī atzīst prasītājam bēgļa statusu vai tādas personas statusu, kam ir piešķirta alternatīvā aizsardzība."

16 Saskaņā ar iesniedzējtiesas norādīto tiesa var tieši noraidīt vai apmierināt prasību, it īpaši, ja tā uzskata, ka lietas materiālos jau esošie pierādījumi ļauj panākt risinājumu, kas nemainītos, pat ja prasītājs tiktu no jauna uzklausīts.

17 Šajā ziņā iesniedzējtiesa precizē, ka tās interpretāciju, 2016. gada 8. jūnija rīkojumā nospriežot, ka "starptautiskās aizsardzības procedūras jomā tiesai nav pienākuma paredzēt patvēruma pieteikuma iesniedzēja uzklausīšanu", ir apstiprinājusi *Corte suprema di cassazione* (Augstākā kasācijas tiesa, Itālija).

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

18 Tūlīt pēc ierašanās Itālijā 2015. gada 20. martā *M. Sacko* iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu. 2016. gada 10. martā teritoriālā komisija, kas ir piesaistīta *Prefettura di Milano* (Milānas prefektūra, Itālija) uzklausīja *M. Sacko* attiecībā uz viņa situāciju un šī pieteikuma iemesliem. Šīs uzklausīšanas beigās tika secināts, ka iemesls, kāpēc *M. Sacko* bija atstājis Mali, bija krasa viņa personīgās ekonomiskās situācijas pasliktināšanās.

19 Ar administratīvo lēmumu, kas *M. Sacko* tika paziņots 2016. gada 5. aprīlī, teritoriālā komisija noraidīja viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu un tādējādi atteica viņam piešķirt bēgļa statusu vai alternatīvo aizsardzību, norādot, ka viņa pieteikums ir balstīts uz tīri ekonomiskiem iemesliem, nevis uz iemesliem, kas būtu saistīti ar vajāšanas pastāvēšanu.

20 2016. gada 3. maijā *M. Sacko* iesniedzējtiesā cēla prasību, lūdzot atcelt šo lēmumu, un atkārtoti izvirzīja savā starptautiskās aizsardzības pieteikumā norādītos pamatus, un vispārīgi aprakstīja situāciju Mali, tomēr nenorādot, kā tā ietekmē viņa personīgo situāciju.

21 Iesniedzējtiesa norāda, ka tā ir nodomājusi noraidīt *M. Sacko* celto prasību kā acīmredzami nepamatotu, neveicot viņa uzklausīšanu.

22 Tomēr, tā kā tai ir šaubas par šāda risinājuma saderību ar Savienības tiesībām, it īpaši ar Direktīvas 2013/32 12., 14., 31. un 46. pantu, *Tribunale di Milano* (Milānas tiesa, Itālija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesa šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Direktīva 2013/32 (it īpaši tās 12., 14., 31. un 46. pants) ir interpretējama tādējādi, ka tā pieļauj tādu procedūru kā Itālijā paredzētā (Leģislatīvā dekrēta Nr. 150/2011 19. panta 9. punkts), saskaņā ar kuru tiesu iestādei, kurā ir vērsies patvēruma meklētājs – kura pieteikumu pēc pilnīgas pārbaudes, kas

ietver arī uzklausīšanu, administratīvā iestāde, kurai ir uzticēts izskatīt patvēruma pieteikumus, ir noraidījusi –, ir iespēja prasību noraidīt tieši, neveicot jaunu prasītāja uzklausīšanu, ja prasība tiesā ir acīmredzami nepamatota un tādējādi administratīvās iestādes atteikums ir nenovēršams?"

Par prejudiciālo jautājumu

23 Ar prejudiciālo jautājumu *Tribunale di Milano* (Milānas tiesa) būtībā vaicā, vai Direktīva 2013/32, it īpaši tās 12., 14., 31. un 46. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tā nepieļauj to, ka valsts tiesa, kura izskata prasību par tādu lēmumu, ar kuru ir noraidīts acīmredzami nepamatots starptautiskās aizsardzības pieteikums, noraida šo prasību, neveikdama pieteikuma iesniedzēja uzklausīšanu, konkrēti tad, ja viņu jau ir uzklausījusi administratīvā iestāde un ja faktiskie apstākļi nerada pilnīgi nekādas šaubas par šī lēmuma par pieteikuma noraidīšanu pamatotību.

24 Uzreiz ir jānorāda – kā uzsver iesniedzējtiesa –, ka nevienā no tiesību normām, kuru interpretāciju tā lūdz, *expressis verbis* nav paredzēts tiesas, kura izskata Direktīvas 2013/32 46. pantā paredzēto prasību, pienākums šīs izskatīšanas ietvaros noturēt sēdi.

25 Pirmkārt, Direktīvas 2013/32 12. pantā, kurš ietilpst šīs direktīvas II nodaļā "Pamatprincipi un garantijas", ir noteiktas pieteikumu iesniedzējiem sniedzamās garantijas un nodalītas, no vienas puses, 1. punktā – garantijas, kas ir piemērojamas vienīgi šīs direktīvas III nodaļā "Pirmās instances procedūras" paredzētajām procedūrām, un, no otras puses, 2. punktā – garantijas, kas ir piemērojamas vienīgi šīs direktīvas V nodaļā "Pārsūdzības procedūras" paredzētajām procedūrām. Lai gan šīs pašas direktīvas 12. panta 2. punktā ir precizēts, ka "dalībvalstis nodrošina, ka visi pieteikuma iesniedzēji saņem garantijas, kas ir līdzvērtīgas tām, kuras minētas 1. punkta b) līdz e) apakšpunktā", pieteikuma iesniedzēja tiesības mutvārdu procesā sniegt apsvērumus nav iekļautas starp šīm izsmeļoši uzskaitītajām garantijām.

26 Otrkārt, ir taisnība, ka Direktīvas 2013/32 14. pantā, kurš arī ietilpst tās II nodaļā, par lēmuma pieņemšanu atbildīgajai iestādei ir uzlikts pienākums pirms lēmuma pieņemšanas dot pieteikuma iesniedzējam iespēju tikt personiski intervētam par viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu, un to veic persona, kura saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir kompetenta veikt šādu interviju. Tomēr no šīs pašas tiesību normas formulējuma, to skatot kopsakarā ar Direktīvas 2013/32 2. panta f) punktu, izriet, ka šis pienākums ir adresēts vienīgi iestādei, kura ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu un kas ir kompetenta, lai šādos gadījumos pieņemtu lēmumus pirmajā instancē, un tātad tas nav piemērojams pārsūdzības procedūrām.

27 Treškārt, Direktīvas 2013/32 31. panta, kurs ietilpst tās III nodaļā "Pirmās instances procedūras", 3. punktā ir paredzēts, ka šīs procedūras principā ir jāpabeidz sešu mēnešu laikā pēc pieteikuma iesniegšanas, neskarot iespēju šo termiņu pagarināt šīs direktīvas 31. panta 3. un 4. punkta minēto iemeslu dēļ. Šīs direktīvas 31. panta 8. punktā dalībvalstīm ir atļauts šajā punktā izsmeļoši uzskaitītos gadījumos nolemt, ka izvērtēšanas procedūra saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas minētas šīs pašas direktīvas II nodaļā, tiek paātrināta vai veikta pie robežas vai tranzīta zonās. Tas tā ir tostarp tad, ja pieteikuma iesniedzējs ir norādījis tikai tos jautājumus, kas nav svarīgi izvērtēšanā par to, vai viņš var tikt kvalificēts kā bēglis vai kā persona, kas ir tiesīga saņemt alternatīvo aizsardzību saskaņā ar Direktīvu 2011/95.

28 Visbeidzot un ceturtkārt, Direktīvas 2013/32 46. pantā, kurš ir vienīgā tās V nodaļas "Pārsūdzības procedūras" tiesību norma, ir paredzētas tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā saistībā ar lēmumu noraidīt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, tostarp par lēmumiem, ar kuriem pieteikums ir atzīts par acīmredzami nepieņemamu vai nepamatotu. Lai ievērotu šīs tiesības, dalībvalstīm saskaņā ar šīs direktīvas 46. panta 3. punktu ir jānodrošina, lai ar efektīvu tiesisko aizsardzību tiktu nodrošināta faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīga un *ex nunc* pārbaude, tostarp attiecīgā gadījumā

pārbaude par starptautiskās aizsardzības nepieciešamību saskaņā ar Direktīvu 2011/95, vismaz attiecībā uz pārsūdzības procedūrām pirmās instances tiesā. Tomēr ne Direktīvas 2013/32 46. pantā, ne arī kādā citā tās tiesību normā nav paredzētas tiesības uz tiesas sēdi tiesā, kura izskata pārsūdzību.

29 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar iedibināto Tiesas judikatūru dalībvalstu tiesām atbilstoši lojālas sadarbības principam, kas ietverts LES 4. panta 3. punktā, ir jānodrošina to tiesību aizsardzība tiesā, kuras tiesību subjektiem izriet no Savienības tiesībām, turklāt saskaņā ar LES 19. panta 1. punktu dalībvalstīm ir noteikts pienākums nodrošināt tiesību aizsardzības līdzekļus, kas ir nepieciešami, lai nodrošinātu efektīvu tiesību aizsardzību tiesā jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības (spriedums, 2016. gada 8. novembris, *Lesoochranárske zoskupenie VLK*, C-243/15, EU:C:2016:838, 50. punkts, kā arī šajā nozīmē – spriedums, 2017. gada 9. februāris, *M*, C-560/14, EU:C:2017:101, 30. punkts un tajā minētā judikatūra).

30 Šis dalībvalstu pienākums atbilst tiesībām, kas nostiprinātas Eiropas Savienības pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 47. pantā "Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu", saskaņā ar kuru ikvienai personai, kuras tiesības un brīvības, kas garantētas Savienības tiesībās, tikušas pārkāptas, ir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 16. maijs, *Berlioz Investment Fund*, C-682/15, EU:C:2017:373, 44. punkts).

31 No tā izriet, ka Direktīvas 2013/32 46. pantā paredzētās tiesību aizsardzības iezīmes ir jānosaka atbilstoši Hartas 47. pantam, kas ir efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principa atkārtots apstiprinājums (pēc analoģijas attiecībā uz Padomes 2005. gada 1. decembra Direktīvas 2005/85/EK par minimāliem standartiem attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem bēgļa statusu (OV 2005, L 326, 13. lpp.), 39. pantu skat. spriedumu, 2015. gada 17. decembris, *Tall*, C-239/14, EU:C:2015:824, 51. punkts).

32 Šis no Savienības tiesībām izrietošo tiesību subjektu tiesību efektīvas aizsardzības tiesā princips ietver vairākus aspektus, tostarp tiesības uz aizstāvību, pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principu, tiesības uz lietas izskatīšanu tiesās, kā arī tiesības uz konsultāciju, aizstāvību un pārstāvību (spriedums, 2012. gada 6. novembris, *Otis* u.c., C-199/11, EU:C:2012:684, 48. punkts).

33 Kas attiecas, pirmkārt, uz Direktīvas 2013/32 III nodaļā paredzētajām pirmās instances procedūrām, ir jāatgādina, ka pienākums ievērot tādu lēmumu adresātu, kuri būtiski skar viņu intereses, tiesības uz aizstāvību gulstas arī principā uz dalībvalstu iestādēm, kad tās veic pasākumus, kuri ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā (spriedumi, 2013. gada 10. septembris, *G.* un *R.*, C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 35. punkts, kā arī 2014. gada 11. decembris, *Boudjlida*, C-249/13, EU:C:2014:2431, 40. punkts).

34 Konkrētāk, Tiesa ir nospriedusi, ka tiesību tikt uzklausītam jebkurā procedūrā, kuras ir neatņemama Savienības tiesību uz aizstāvību sastāvdaļa, ievērošana ir vispārējs Savienības tiesību princips, kas ikvienai personai garantē iespēju lietderīgi un efektīvi darīt zināmu savu viedokli administratīvajā procesā un, pirms tiek pieņemts jebkāds lēmums, kas var nelabvēlīgi ietekmēt tās intereses (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2014. gada 11. decembris, *Boudjlida*, C-249/13, EU:C:2014:2431, 34. un 36. punkts, kā arī 2017. gada 9. februāris, *M*, C-560/14, EU:C:2017:101, 25. un 31. punkts).

35 Šajā ziņā noteikuma, saskaņā ar kuru nelabvēlīga lēmuma adresātam ir jābūt iespējai sniegt savus apsvērumus pirms šā lēmuma pieņemšanas, mērķis ir ļaut attiecīgajai personai izlabot kļūdu vai sniegt informāciju par savu personisko situāciju, kas liecinātu par labu tam, lai lēmums tiktu pieņemts vai netiktu pieņemts, vai tam būtu noteikts saturs (šajā ziņā skat. spriedumus, 2014. gada 5. novembris, *Mukarubega*, C-166/13, EU:C:2014:2336, 47. punkts, un 2014. gada 11. decembris, *Boudjlida*, C-249/13, EU:C:2014:2431, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

36 Otrkārt, attiecībā uz Direktīvas 2013/32 V nodaļā minētajām pārsūdzības procedūrām, lai pārliecinātos, ka šo tiesību īstenošana ir efektīva, valsts tiesai ir jāvar pārbaudīt to iemeslu pamatotību, kuri kompetento administratīvo iestādi mudinājuši starptautiskās aizsardzības pieteikumu atzīt par nepamatotu vai ļaunprātīgu (pēc analoģijas attiecībā uz Direktīvu 2005/85 skat. spriedumu, 2011. gada 28. jūlijs, *Samba Diouf*, C-69/10, EU:C:2011:524, 61. punkts).

37 Šajā gadījumā jāatzīst, ka tas, ka pieteikuma iesniedzēja neuzklausīšana tādā pārsūdzības procedūrā kā Direktīvas 2013/32 V nodaļā minētā ir tiesību uz aizstāvību – kuras ir Hartas 47. pantā nostiprinātā principa par tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā sastāvdaļa – ierobežojums.

38 Tomēr saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru pamattiesības, kā tiesības uz aizstāvību, tostarp tiesības tikt uzklausītam, nav absolūta priekšrocība, bet var ietvert ierobežojumus ar nosacījumu, ka tie reāli atbilst vispārējas nozīmes interesēm, uz ko ir vērsts konkrētais pasākums, un ja attiecībā uz izvirzīto mērķi tie nav pārmērīga un nepieņemama iejaukšanās, kas pašā būtībā aizskar šādi garantētās tiesības (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 10. septembris, *G.* un *R.*, C-383/13 PPU, EU:C:2013:533, 33. punkts; 2014. gada 11. decembris, *Boudjlida*, C-249/13, EU:C:2014:2431, 43. punkts, kā arī 2016. gada 7. jūlijs, *Lebek*, C-70/15, EU:C:2016:524, 37. punkts).

39 Hartas 47. pantā garantēto tiesību tikt uzklausītam interpretāciju, saskaņā ar kuru tām nav absolūta rakstura, apstiprina Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra, kuras gaismā ir jāinterpretē šis 47. pants, jo šī panta pirmā un otra daļa atbilst Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta 1. punktam un 13. pantam (spriedums, 2016. gada 30. jūnijs, *Toma* un *Biroul Executorului Judecătoresc Horaţiu-Vasile Cruduleci*, C-205/15, EU:C:2016:499, 40. un 41. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

40 Šajā ziņā Tiesa jau ir norādījusi, ka šīs konvencijas 6. panta 1. punktā nav uzlikts absolūts pienākums rīkot publisku tiesas sēdi un nav katrā ziņā prasīts rīkot tiesas sēdi visās procedūrās, un tāpat ir nospriedusi, ka ne Hartas 47. panta otrajā daļā, ne kāda citā tās tiesību normā nav paredzēts šāds pienākums (spriedums, 2015. gada 4. jūnijs, *Andechser Molkerei Scheitz*/Komisija, C-682/13 P, nav publicēts, EU:C:2015:356, 44. punkts, kurā ir atsauce uz ECT 2006. gada 23. novembra spriedumu *Jussila* pret Somiju, CE:ECHR:2006:1123JUD007305301, 41. punkts).

41 Turklāt Tiesa ir arī nospriedusi, ka tas, vai ir tikušas pārkāptas tiesības uz aizstāvību un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, ir jāpārbauda atkarībā no katra gadījuma īpašajiem apstākļiem, konkrēti, no attiecīgā akta būtības, apstākļiem, kādos tas ir pieņemts, un no attiecīgo jomu regulējošo juridisko noteikumu kopuma (spriedums, 2013. gada 18. jūlijs, Komisija u.c./*Kadi*, C-584/10 P, C-593/10 P un C-595/10 P, EU:C:2013:518, 102. punkts, kā arī šajā nozīmē – spriedums, 2017. gada 9. februāris, *M.*, C-560/14, EU:C:2017:101, 33. punkts).

42 Šajā gadījumā Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktā paredzētais kompetentās tiesas pienākums veikt faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīgu un *ex nunc* pārbaudi ir jāinterpretē visas šajā direktīvā reglamentētās starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas procedūras kontekstā, ņemot vērā ciešo saikni, kāda pastāv starp pārsūdzības procedūru tiesā un pirms tās notiekošo procedūru pirmajā instancē, kuras gaitā atbilstoši šīs direktīvas 14. pantam pieteikuma iesniedzējam ir jādod iespēja tikt personiski intervētam par viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

43 Šajā ziņā ir jāatzīst, ka, tā kā ziņojums par jebkuru personisku interviju ar pieteikuma iesniedzēju vai tās protokols atbilstoši Direktīvas 2013/32 17. panta 2. punktam ir jāiekļauj lietas materiālos, šī ziņojuma vai protokola saturs ir svarīgs novērtējuma elements kompetentajai tiesai, kad tā veic šīs direktīvas 46. panta 3. punktā noteikto faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīgu un *ex nunc* pārbaudi.

44 No tā izriet, kā secinājumu 58. un 59., kā arī 65.–67. punktā norādījis ģenerāladvokāts, ka nepieciešamība tiesai, kas izskata Direktīvas 2013/32 46. pantā paredzēto prasību, uzklausīt pieteikuma iesniedzēju ir jānovērtē, ņemot vērā tās pienākumu veikt šīs direktīvas 46. panta 3. punktā noteikto

pilnīgo un *ex nunc* pārbaudi, lai efektīvi aizsargātu pieteikuma iesniedzēja tiesības un intereses. Vienīgi tad, ja šī tiesa uzskata, ka tā var šādu pārbaudi veikt, pamatojoties tikai uz lietas materiāliem, tostarp attiecīgā gadījumā – ziņojumu par personisko interviju ar pieteikuma iesniedzēju pirmās instances procedūras laikā vai tās protokolu, tā var nolemt neveikt pieteikuma iesniedzēja uzklausīšanu tajā izskatāmās prasības laikā. Šādos apstākļos iespēja neveikt uzklausīšanu vienlaicīgi ir gan dalībvalstu, gan starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju interesēs, kas minētas šīs direktīvas preambulas 18. apsvērumā, lai lēmumi par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem tiktu pieņemti cik drīz vien iespējams, neskarot pieteikumu atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu.

45 Savukārt tad, ja tiesa, kas izskata pārsūdzību, uzskata, ka pieteikuma iesniedzēja uzklausīšana ir nepieciešama, lai varētu veikt prasīto pilnīgo un *ex nunc* pārbaudi, šāda uzklausīšana, ko nosaka šī tiesa, ir formalitāte, no kuras nevar atteikties Direktīvas 2013/32 preambulas 20. apsvērumā minēto ātras izskatīšanas apsvērumu dēļ. Kā secinājumu 67. punktā atzīst ģenerāladvokāts, lai gan šajā preambulas apsvērumā dalībvalstīm ir ļauts noteiktos gadījumos paātrināt izskatīšanas procedūru, it īpaši tad, ja pieteikums, iespējams, ir nepamatots, tajā nekādi nav atļauts atcelt procedūras, kuras ir obligātas, lai prasītājam garantētu tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību.

46 Acīmredzami nepamatota pieteikuma Direktīvas 2013/32 32. panta 2. punkta nozīmē gadījumā, par kādu ir runa pamatlietā, tiesas pienākums veikt šīs direktīvas 46. panta 3. punktā noteikto pilnīgo un *ex nunc* pārbaudi principā ir izpildīts, ja šīs tiesa ņem vērā procesuālos rakstus, kas iesniegti tiesā, kura izskata pārsūdzību, kā arī objektīvos datus, kas ir ietverti administratīvās lietas materiālos, kādi tie ir pēc procedūras pirmajā instancē, tostarp attiecīgā gadījumā – ziņojumu par tās ietvaros veikto personisko interviju vai tās ierakstu.

47 Šo secinājumu apstiprina Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra, saskaņā ar kuru tiesas sēdes noturēšana nav nepieciešama tad, ja lieta nerada faktu vai tiesību jautājumus, kas nevar tikt atbilstošo atrisināti, pamatojoties uz lietas materiāliem un pušu rakstveida apsvērumiem (spriedums, 2015. gada 4. jūnijs, *Andechser Molkerei Scheitz*/Komisija, C-682/13 P, nav publicēts, EU:C:2015:356, 46. punkts, kurā ir atsauce uz ECT 2002. gada 12. novembra spriedumu *Döry* pret Zviedriju, CE:ECHR:2002:1112JUD002839495, 37. punkts).

48 Turklāt, lai gan Direktīvas 2013/32 46. pantā tiesai, kas izskata prasību par lēmumu, ar kuru ir noraidīts starptautiskās aizsardzības pieteikums, nav uzlikts pienākums uzklausīt pieteikuma iesniedzēju jebkuros apstākļos, tajā tomēr valsts likumdevējam nav atļauts liegt šai tiesai noteikt uzklausīšanu tad, ja, tā kā tā uzskata, ka pirmās instances procedūras laikā notikušajā personiskajā intervijā iegūta informācija nav pietiekama, tā, lai veiktu šīs direktīvas 46. panta 3. punktā noteikto pilnīgo un *ex nunc* pārbaudi, uzskata par nepieciešamu šādu uzklausīšanu organizēt.

49 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Direktīva 2013/32, it īpaši tās 12., 14., 31. un 46. pants, tos skatot Hartas 47. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tā neaizliedz to, ka valsts tiesa, kura izskata prasību par tādu lēmumu, ar kuru ir noraidīts acīmredzami nepamatots starptautiskās aizsardzības pieteikums, noraida šo prasību, neveikdama pieteikuma iesniedzēja uzklausīšanu, ja faktiskie apstākļi nerada pilnīgi nekādas šaubas par šī lēmuma pamatotību, ar nosacījumu, pirmkārt, ka pirmās instances procedūrā pieteikuma iesniedzējam ir bijusi iespēja tikt personiski intervētam par viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu atbilstoši šīs direktīvas 14. pantam un ka ziņojums par šo interviju, ja tā ir notikusi, vai tās protokols ir iekļauts lietas materiālos atbilstoši šīs direktīvas 17. panta 2. punktam, un, otrkārt, ka tiesa, kas izskata prasību, var noteikt šādu uzklausīšanu, ja tā to uzskata par nepieciešamu, lai veiktu šīs pašas direktīvas 46. panta 3. punktā noteikto faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīgu un *ex nunc* pārbaudi.

Par tiesāšanās izdevumiem

50 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīva 2013/32/ES par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai, it īpaši tās 12., 14., 31. un 46. pants, tos skatot Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka tā neaizliedz to, ka valsts tiesa, kura izskata prasību par tādu lēmumu, ar kuru ir noraidīts acīmredzami nepamatots starptautiskās aizsardzības pieteikums, noraida šo prasību, neveikdama pieteikuma iesniedzēja uzklausīšanu, ja faktiskie apstākļi nerada pilnīgi nekādas šaubas par šī lēmuma pamatotību, ar nosacījumu, pirmkārt, ka pirmās instances procedūrā pieteikuma iesniedzējam ir bijusi iespēja tikt personiski intervētam par viņa starptautiskās aizsardzības pieteikumu atbilstoši šīs direktīvas 14. pantam un ka ziņojums par šo interviju, ja tā ir notikusi, vai tās protokols ir iekļauts lietas materiālos atbilstoši šīs direktīvas 17. panta 2. punktam, un, otrkārt, ka tiesa, kas izskata prasību, var noteikt šādu uzklausīšanu, ja tā to uzskata par nepieciešamu, lai veiktu šīs pašas direktīvas 46. panta 3. punktā noteikto faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīgu un *ex nunc* pārbaudi.

[Paraksti]